

26.10.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**26 Ekim 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

26 Ekim 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Enerji Sektörü Programı Faz IV-Deniz Üstü Rüzgar Enerjisini Destekleme Projesine İlişkin Hibe Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7740)

CUMHURBAŞKANI KARARI

— 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7741)

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

Tarıma 2024'te 91,6 milyar lira destek verilecek

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında tarımsal destekleme bütçesi 2023 yılında yüzde 59,9 oranında artırılarak 63 milyar 379 milyon liraya çıkarıldı. Bütçenin 2024 yılında ise yüzde 44,5 oranında artış ile 91 milyar 554 milyon liraya çıkarılması öngörülüyor.

Ali Ekber YILDIRIM

Resmi Gazete'nin 25 Ekim 2023 tarihli Mükerrer sayısında yayınlanan "2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı"na göre, 2022 yılında 39 milyar 642 milyon lira olan tarımsal destekleme bütçesi 2023 yılında yüzde 59,9 oranında artırılarak 63 milyar 379 milyon liraya çıkarıldı. 2024 yılında ise yüzde 44,5 oranında artış ile 91 milyar 554 milyon liraya çıkarılması öngörülüyor.

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda "Tarım Destekleri ve Piyasa Düzenlemeleri" başlığı altında şu bilgilere yer verildi: "Bitkisel üretimde destekler, Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli çerçevesinde ilçe düzeyinde belirlenen ürün listeleri esas alınarak uygulanmaktadır. Hayvancılıkta il ve bölge bazında ayrılaştırılmış bir destekleme modeline geçiş yapılmıştır. Su ürünlerinde ise kayıt dışılığın önlenmesi ve verimliliğin artırılmasına yönelik destekleme uygulamalarına devam edilmektedir. 2023 yılında 54 milyar lira olarak öngörülen tarımsal destekleme bütçesi yıl içinde yüzde 17,4 oranında artışla 63,4 milyar liraya yükselmiştir. Destekleme bütçesinin 2024 yılında, 2023 yılı başlangıç ödeneğine kıyasla yüzde 70 oranında artırılarak 91,6 milyar liraya çıkarılması öngörülmektedir."

Desteklerde en büyük artış fark ödemesinde

Buğdayda ton başına 1000 lira ve arpada ise ton başına 500 liralık alım primi desteği nedeniyle 2023'e göre 2024'te en fazla destek artışı fark ödemesi(prim) desteğinde olacak.

2022 yılında toplamda 9 milyar 524 lira olan fark ödemesi destek tutarı 2023 yılında 7 milyar 759 milyon liraya düştü. 2024 yılında ise fark ödemesi desteği 24 milyar 890 milyon lira olması öngörülüyor.

Buğday ve arpa alım primi bütçeye girdi

Hububat ve bakliyat fark ödemesi desteği 2023 yılında önceki yıla göre yüzde 72,3 azalmışken 2024 yılında 2023 yılına göre yüzde 973,6 oranında artacak. Bu artış buğdayda ton başına ödenecek 1000 lira, arpada ton başına ödenecek 500 liralık alım priminden kaynaklanıyor. Geçen yıl 2022 ürünü için sadece Toprak Mahsulleri Ofisi(TMO)'ne buğday ve arpa satan çiftçilere verilen bu destek primi tarımsal destekleme bütçesinde yer almamıştı. Bu yıl ise ister TMO'ya isterse özel sektöre 2023 ürünü buğday ve arpa satan üreticilere bu destek primi ödenecek. Ödemesi 2024 yılı tarımsal destekleme bütçesinden yapılacak. Bu nedenle yüzde 973,6 oranında artış görülüyor.

Bu çerçevede 2022 yılında hububat ve bakliyat ürünlerinde 6 milyar 188 milyon lira olan fark ödemesi desteği 2023'te 1 milyar 716 milyon liraya düştü. 2024 yılında ise 18 milyar 425 milyon liralık destek ödemesi yapılacaktır.

Arz açığı ürünlerde destek artışı sadece yüzde 6,5 olacak

Arz açığı olan kütlü pamuk, zeytinyağı, dane zeytin, ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola, aspir ve dane mısırdaki 2022 yılında 3 milyar 147 milyon lira olan destek tutarı 2023 yılında 5 milyar 663 milyon lira, 2024 yılı bütçesinden 6 milyar 30 milyon lira olarak ödenecek. Bu ürünlere yapılacak destek miktarı 2023 yılında 2022'ye göre yüzde 79,9 oranında artarken, 2024'te ise 2023 yılına göre sadece yüzde 6,5 artış yapılıyor.

Yağlık ayçiçeği desteği 1 liradan 1,5 liraya çıkarıldı

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'ndan saatler sonra 26 Ekim 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yağlık ayçiçeği fark ödemesi desteğinde önemli bir değişiklik yapıldı. Karar ile, 2023 üretim yılında kuru şartlarda üretimi yapılan yağlık ayçiçeğinde, iklimsel faktörlere bağlı olarak verim kaybı yaşanan Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illeri sınırları içerisinde kalan tarım havzalarında yağlık ayçiçeği desteği kilo başına 1 liradan 1,5 liraya çıkarıldı. Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ dışındaki illerde destek kilo başına 1 lira olarak devam edecek.

Alan bazlı desteklerde en büyük artış mazot desteğinde

Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Programı'na göre alan bazlı desteklerde en yüksek artış mazot desteğinde yapıldı. Alan bazlı destek tutarı toplamda 2022 bütçesinde 10 milyar 857 milyon lira iken 2023 yılında yüzde 71,2 artışla 18 milyar 584 milyon liraya çıkarıldı. 2024 yılında ise yüzde 27,7 artış ile 23 milyar 726 milyon lira olacak.

Mazot desteği 2022 yılında 3 milyar 135 milyon lira iken, 2023 yılında yüzde 263,4 artışla 11 milyar 392 milyon liraya çıkarıldı. 2024 yılında ise mazotta yüzde 41,3 artışla 16 milyar 100 milyon lira olması öngörülüyor.

Hayvancılık desteklerinin payı azalıyor

Hayvancılık destekleri oransal olarak artarken toplam destekler içerisindeki payı azalacak. 2022 ve 2023 yıllarında hayvancılık desteklerinin payı toplam destekler içerisindeki payı sırasıyla yüzde 24,6 ile yüzde 24,3 iken 2024 yılında yüzde 21,6'ya düşecek.

Hayvancılık destekleri 2022 bütçesinde 9 milyar 753 milyon liraydı. 2023'te yüzde 58 artış ile 15 milyar 406 milyon liraya çıkarılırken 2024'te yüzde 28,1 oranında artış ile 19 milyar 740 milyon liraya çıkarılması öngörülüyor.

Gübre ve mazot desteği erken ödenecek

2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı 15 Eylül 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlandığı hatırlatılan Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Programı'nda: " Karar kapsamında arpa, buğday, yulaf, çavdar, tritikale ve çeltik üreticilerine, 2023 yılına ait ve 2024 yılında ödenecek mazot ve gübre desteklerini 2023 yılı içerisinde kullanabilme imkânı tanınmıştır. Erken ödeme imkânından yararlanmak istemeyen çiftçilerin mazot ve gübre desteği ödemeleri ise 2024 yılı içerisinde aynî olarak yapılacaktır." bilgisine yer verildi.

Desteklerde havza, ürün ve su kriteri gözetilecek

Program'a göre, tarımsal desteklemelerde etkinliğin sağlanması için desteklerin havza, ürün ve su kısıtı temelinde farklılaştırılarak bunların idare ve kontrolünün alan bazlı yapılmasına, çeşitli kurumlar tarafından uygulanan farklı destek programları arasında tamamlayıcılığın sağlanmasına, üretici veya işletmelerin gelir seviyelerinin desteklerde dikkate alınmasına öncelik verilmektedir. Tarımsal destekleme sisteminde desteklenecek ürünler ve destekleme birim tutarlarının kurulacak bir sistemle düzenli olarak yapılacak etki analizlerinin sonuçlarına göre her yıl yeniden belirlenmesine, hayvancılık ve meyvecilik için uzun dönemli destekleme modelinin oluşturulmasına, ticari işletmeciliği destekleyecek tarımsal ve kırsal kalkınma yardımlarının önceliklendirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Tarımsal Destekleme Bütçesinin Dağılımı

Destekleme Konusu	Destekleme Bütçesi (1) (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)			Artış (Yüzde)		Destekleme Bütçesindeki Payı (Yüzde)		
	2022	2023(2)	2024 (3)	2023	2024	2022	2023 (2)	2024 (3)
Alan Bazlı Tarımsal Destek Ödemeleri	10 857	18 584	23 726	71,2	27,7	27,4	29,3	25,9
Alan Bazlı Ek Ödeme (4)	328	377	503	15,0	33,5	0,8	0,6	0,5
Mazot	3 135	11392	16 100	263,4	41,3	7,9	18,0	17,6
Gübre	1859	4 639	4 965	149,5	7,0	4,7	7,3	5,4
Sertifikalı Tohum ve Fidan Kullanımı	589	1317	1 298	123,4	-1,5	1,5	2,1	1,4
Fındık	847	860	860	1,5	0	2,1	1,4	0,9
Verim Kaybı	831	0	0	-100,0	-	2,1	0	0
Alan Bazlı Ek Girdi	3 268	0	0	-100,0	-	8,2	0	0
Telafi Edici Ödemeler	834	1336	2 030	60,2	52,0	2,1	2,1	2,2
Bitki Karantina Tazminatı	11	16	14	46,2	-10,7	0	0	0
Patates Siğili Desteği	8	0	0	-100,0	-	0	0	0
Çay Budama Tazminat ve Masrafları	814	1320	2 016	62,1	52,7	2,1	2,1	2,2
Fark Ödemesi	9 524	7 759	24 890	-18,5	220,8	24,0	12,2	27,2
Hububat ve Bakliyat	6188	1 716	18 425	-72,3	973,6	15,6	2,7	20,1
Çay	188	380	435	101,6	14,5	0,5	0,6	0,5
Arz Açığı Olan Ürünler (5)	3 147	5 663	6 030	79,9	6,5	7,9	8,9	6,6
Hayvancılık Destek Ödemeleri	9 753	15 406	19 740	58,0	28,1	24,6	24,3	21,6
Kırsal Kalkınma Amaçlı Tarımsal Destekleme (6)	1825	6 307	7 900	245,5	25,3	4,6	10,0	8,6
Tarım Sigortası Destekleme Hizmetleri	3 856	5 200	12 750	34,9	145,2	9,7	8,2	13,9
Diğer Tarımsal Amaçlı Destekler (7)	2 993	8 788	518	193,6	-94,1	7,5	13,9	0,6
TOPLAM	39 642	63 379	91554	59,9	44,5	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Tarımsal Destekleme Bütçesinin Dağılımı

- 2022 yılında ilgili kurum bütçesi kesin hesap verileridir.
- Gerçekleşme Tahmini
- Program
- Organik Tarım, İyi Tarım, Toprak Analizi, Beş Dekar Altındaki Küçük İşletme, Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu, Organik Organomineral Gübre desteğini kapsamaktadır.
- Kütlü pamuk, zeytinyağı, dane zeytin, ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola, aspir ve dane mısıra verilmektedir.
- Bütçe tutarının 2022 yılında 550 milyon TL'si, 2023 yılında 2.988 milyon TL'si, 2024 yılında 2.200 milyon TL'si Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu hibe karşılığıdır.
- Sertifikalı tohum üretim, sertifikalı fidan üretim, tarımsal yayım danışmanlık Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA), Ar-Ge, lisanslı depoculuk, tarımsal sulama elektrik desteği, tarımsal sulama amaçlı su kullanım hizmet bedeli desteklerini kapsamaktadır.

Hazine arazileri yatırım, tarımsal üretim ve kentsel dönüşüme açılıyor

Hazine arazileri; yatırımların, enerji üretiminin, tarımın ve deprem sonrası kentsel dönüşümün desteklenmesi amacıyla kullanılacak.

Yatırımların desteklenmesi için Hazineye ait taşınmazların tarım, hayvancılık, eğitim, turizm ve diğer amaçlı yatırımların teşviki doğrultusunda kullanılmasına ilişkin faaliyetlere gelecek yıl da devam edilecek.

"Proje bazlı yatırımlara" arazi desteği sağlamak için Hazine taşınmazları arz edilecek. Yatırım teşvik kapsamında her yıl 20 milyon metrekare yüzölçümlü taşınmaz eğitim, tarım ve hayvancılık, turizm ve diğer amaçlı yatırımlar için ilana çıkarılacak. 2023 yılının 8 ayında proje bazlı yatırımlar da dahil olmak üzere 2 milyar 752 milyon lira yatırım tutarlı ve 1014 kişilik istihdam taahhütlü yatırım için 2 milyon 69 bin metrekare taşınmaz yatırımcılara tahsis edildi.

Hazineye ait tarım arazileri kullanıcılarına 10 yıla kadar doğrudan kiralanırken, kira bedelleri cari yıl için belirlenen ecrimisil bedelinin yarısı üzerinden hesaplanıyor. Ayrıca kira süresi sonunda yükümlülüklerini yerine getirenlere kira süresini yeniden uzatma veya 10 yıl boyunca kullananlara doğrudan satın alma hakkı tanındı. Bu kapsamda şimdiye kadar gerekli şartları taşıyan 73 bin 952 çiftçiyle kira sözleşmesi imzalandı. Son düzenlemeyle, uygulamadan yararlanmak için daha önce var olan son başvuru süresi kaldırıldı, vatandaşların başvuruları halinde, ecrimisil ile kullanım yerine kira sözleşmesi imkanı sağlandı.

Bitkisel üretime destek

Tıbbi, aromatik ve süs bitki türlerinin ithalatının azaltılarak ülkede üretilmesini teşvik etmek üzere bu bitki türlerini yetiştirmek isteyen vatandaşlara Hazine taşınmazlarını kiralama kolaylığı sağlandı.

Bu kapsamda Hazine taşınmazlarının belirli programlar dahilinde gerçek veya tüzel kişilere kiralanmak üzere ilana çıkarılmasına ilişkin çalışmalar devam edecek. Tıbbi ve aromatik bitkiler ile süs bitkilerinin yetiştirilmesi için uygulamanın başladığı 2018 yılı ağustos ayından bugüne kadar 39 milyon metrekare taşınmaz kiralandı.

Ülkede yetiştirilme potansiyeli bulunan başta ceviz, badem olmak üzere kavak, kızılağaç, okaliptüs, badem, Antep fıstığı, zeytin, ceviz, fıstıkçami, kızılçam, sedir, köknar, ladin ve akasya gibi türlerde ağaçlandırma amaçlı kiralamaları desteklemek için bu ürünlerin yetiştirilmesinde yüksek verim elde edilebilecek illerin belirlenmesi çalışmalarına devam edilecek ve Hazine taşınmazları bu amaçla arz edilecek.

Bu kapsamda 2023 yılında başta ceviz, badem ve antepfıstığı olmak üzere 3 milyon 18 bin metrekare yüzölçümlü Hazine taşınmazı ağaçlandırma amaçlı kiralandı.

2022-2025 dönemi için başta ceviz, badem olmak üzere ağaçlandırma ve tıbbi, aromatik ve süs bitkileri yetiştiriciliği amaçlı kiralanmak üzere toplam 60 milyon metrekare yüzölçümlü Hazine taşınmazı ilana çıkarıldı. Bu taşınmazların bir kısmı kiralanırken, kalanının kiralanma sürecinin 2025'e kadar tamamlanması bekleniyor.

Kentsel dönüşüm arazi tahsisi

Kentsel dönüşüm faaliyetlerinin desteklenmesi, konut sorununun çözümü ve şehirlerin doğal afetlere dayanıklı ve daha sağlıklı alanlara dönüştürülmesini desteklemek amacıyla rezerv alan veya arsa üretim alanı ilan edilen Hazine taşınmazlarının uygulayıcı kuruluşlara devrine devam edilecek. Bu kapsamda, bu yıl, 19,2 milyon metrekare yüzölçümlü Hazine taşınmazı rezerv alan olarak kullanılmak üzere Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğüne tahsis edildi. Konut sorununun çözümü ve çarpık kentleşmenin önüne geçilmesi amacıyla 95,9 milyon metrekare yüzölçümlü arsa ve arazi, Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) devredildi.

Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında belirlenen geçici ve kesin iskan alanlarında kalan Hazine mülkiyetindeki 17,2 milyon metrekare yüzölçümlü taşınmaz ile 126,5 milyon metrekare yüzölçümlü tescil harici alanın TOKİ'ye devri uygun görüldü. Deprem finansmanında kullanılmak üzere, yaklaşık 143,1 milyon metrekare yüzölçümlü ve 70 milyar lira bedelli taşınmazın TOKİ'ye devir işlemleri de devam ediyor.

RES ve GES için Hazine arazileri kullanılacak

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimini desteklemek amacıyla Hazine taşınmazları üzerinde, güneş ve

rüzgar enerjisi başta olmak üzere, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretimi yapılması için 29 yıla kadar irtifak hakkı tesis edilmesine yönelik yeni bir çalışma hayata geçirildi. Kamu kurumları ve yatırımcılar lehine lisanslı ve lisanssız rüzgar enerjisi santrali (RES) ve güneş enerjisi santrali (GES) yapılmak üzere Hazine taşınmazları tahsis edilecek.

Proje kapsamında şimdiye kadar toplam 231 milyon metrekare Hazine taşınmazı ilana çıkarıldı ve 108 milyon metrekare taşınmaz üzerinde ön izin ve irtifak hakkı tesis edildi. Kamu kurumlarına ise 4,3 milyon metrekare Hazine arazisinin, RES ve GES yapılmak üzere, tahsisi sağlandı.

Tüketim de yatırım da özel sektörden

2024 Yıllık Programı Resmi Gazete’de yayımlandı.

Hüseyin GÖKÇE / ANKARA

2024 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programının Onaylanması Hakkında Karar Resmi Gazete’de yayımlandı.

Toplam 497 sayfadan oluşan programda, dünya ekonomisindeki gelişmeler ve Türkiye ekonomisindeki gelişmeler ayrı başlıklarda ele alınıyor.

Programın ikinci bölümünde ise 2024 yılına ilişkin hedef ve politikalar yer alıyor. Burada da 12. 5 Yıllık Kalkınma Planı’nda yer alan makroekonomik göstergeler yanı sıra sektörel politika ve tedbirlere yer veriliyor.

Yatırım Programının, Ekonominin Genel Dengesi başlıklı bölümünde yer alan verilere göre 2024 yılında da geçmiş yıllarda olduğu gibi yatırım ve tüketimin önemi bölümünü özel sektör gerçekleştirecek.

Buna göre, cari fiyatlarla 17 trilyon 879 milyar liralık toplam tüketim, 2024’te yüzde 59.8’lik artışla 28 trilyon 585 milyar liraya yükselecek. Bunun 4 trilyon 329 milyar lirası kamu, 24 trilyon 255 milyar lirası ise özel sektör tarafından yapılacaktır.

Toplam yatırımların da tüketimdekine benzer bir oranda yüzde 59.4 artması öngörülüyor. Bu kapsamda kamu sabit sermaye yatırımları yüzde 44.9 artarak 1

26.10.2023

trilyon 397 milyar liraya, özel sektör sabit sermaye yatırımları ise yüzde 61.2 artarak 11 trilyon 375 milyar liraya yükselecek.

Kamu yatırımlarında aslan payı ulaştırmada

Kamunun 2024 yılında yapacağı 1 trilyon 362 milyar liralık sabit sermaye yatırımının yüzde 36.3'üne karşılık gelen 494 milyar liralık kısmı ulaştırma sektörüne yapılacak. Bunu 282.9 milyar lira ve yüzde 20.8 ile diğer hizmetler, 157 milyar lira ve yüzde 11.6 ile de eğitim sektörü takip edecek.

ASO Başkanı Ardiç: Elimizi taşın altına koyuyoruz

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardiç, Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın perakende sektöründe indirim kampanyası çağrısına destek verdiklerini belirterek, "Üyelerimiz bu konuda çok hassas ve özverili bir yaklaşım içindeler. Ülkemizin, milletimizin üstün faydasına gördüğümüz her konuda elimizi taşın altına koyuyoruz." dedi.

ASO'nun ekim ayı meclis toplantısı ile 2. ve 3. OSB Mütешеbbis Heyet Müşterek Toplantısı, Bakan Bolat'ın katılımıyla yapıldı.

Ardiç, buradaki konuşmasında, İsrail-Filistin çatışmasına değinerek, krizin daha da derinleşmemesi için çatışmaların en kısa sürede sona erdirilmesi ve bölgede barışın sağlanması çağrısında bulundu.

"Dış ticaret açığının gerilemesi olumlu bir gelişme"

Ardiç, üretim ve ihracata ilişkin güncel verilere işaret ederek, ekimde elektrik ve doğal gazda sanayiye yönelik tarife artışlarının maliyetleri artırdığını dile getirdi.

Eylülde dış ticaret açığının 5 milyar dolar civarında gerçekleştiğini ifade eden Ardiç, "Temmuzda kaydedilen açık bunun yaklaşık 2 katıydı. İki aydır cari açık ve dış ticaret açığımız geriliyor. Dış ticaret açığının gerilemesi olumlu bir gelişme." diye konuştu.

Ardiç, enflasyonla mücadele kapsamında verimlilik odaklı kaynak tahsisıyla üretim artışının desteklenmesine ilişkin, "Eğer üretimde ve ihracatta nitelik ve nicelik artışı

birlikte sağlanırsa büyüme ve dezenflasyon hedeflerine eş zamanlı ulaşabiliriz." değerlendirmesinde bulundu.

Katma değerli, yüksek teknolojlili ve düşük emisyonlu üretimin artırılması için güçlü destekler gerektiğini belirten Ardıç, "Bu çerçevede Merkez Bankasının 5 Ekim'de ihracatçı firmalara yönelik reeskont kredilerinde düzenleme yaparak finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini artırması doğru istikamette bir uygulamadır." dedi.

Ardıç, teşvik, vergi, istihdam ve gümrük düzenlemelerinin sadeleştirilmesinin iş yapma kabiliyetlerini artıracaklarını dile getirerek şunları kaydetti:

"Mevcut dönemde tesis edilen politika çerçevesine baktığımızda olumlu bir gidişat var. Orta Vadeli Program'daki üretim odaklı ve rasyonel yaklaşım, 12. Kalkınma Planı'nda daha ayrıntılı bir yol haritası olarak karşımıza çıkıyor. Her ikisinde de yatırım ortamının iyileştirileceği, iş kurmanın ve iş geliştirmenin teşvik edileceği belirtiliyor. Bu metinlerde özellikle dijital ve yeşil dönüşüm vurgularını çok önemsiyoruz. İkiz dönüşümün artık söylemden çıkıp eyleme geçirilmesi gerekiyor."

Ardıç, Bakan Bolat'ın indirim kampanyası çağrısına ilişkin, "Perakende sektöründe indirim kampanyaları düzenlenmesi çağrınıza ASO olarak destek verdiğimizizi belirtmek istiyorum. Üyelerimiz bu konuda çok hassas ve özverili bir yaklaşım içindeler. Ülkemizin, milletimizin üstün faydasına gördüğümüz her konuda elimizi taşın altına koyuyoruz." ifadesini kullandı.

Sınırdaki karbon düzenlemesi

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na değinen Ardıç, mekanizmayı "Türkiye için işaret fişegi" olarak nitelendirdi.

Ardıç, Türkiye'nin karbon fiyatlandırmasından fayda sağlayan ülkeler arasında olabildiğince önemine dikkati çekerek şunları ifade etti:

"Avrupa Birliği'nin emisyon ticaret sistemiyle uyumlu bir sistemi ivedilikle hayata geçirmeliyiz. Enerji geçişini ve sanayinin yeşil dönüşümünü sağlamak adına etkili tedbirler almalıyız. Yeşil dönüşümün düzenleyici çerçevesi İklim Kanunu olacak. Uygulama ve pratik kısmında ise Ticaret Bakanlığının koordinasyonu bizce çok isabetli. Çünkü Ticaret Bakanlığı, bütün sektörlerin üretimini etkileyen çok önemli düzenlemeleri hayata geçiriyor."

Ardıç, Gümrük Birliği Anlaşması'nın da tarım, kamu alımı ve hizmet sektörünü kapsayacak şekilde güncellenmesi gerektiğini kaydetti.

Türkiye, İsrail ile yürüttüğü doğal gaz arama faaliyetlerini durdurdu!

Türkiye'nin İsrail'le Doğu Akdeniz'de yürüttüğü doğal gaz arama faaliyetleri ile boru hattı çalışmalarını durdurulduğunu iddia etti.

Hamas ile İsrail arasındaki çatışmalarda 19'cu güne girilirken bomba bir iddia gündemde geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti Grup Toplantısı'nda yaptığı açıklamalarda İsrail'e sert sözlerle yüklenerek eleştirmişti.. "NETANYAHU İYİ NİYETİMİZİ SUİSTİMAL ETTİ"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ben hayatımda bir kere bu Netanyahu denilen adamın elini sıktım. Kendi evimizde, Türkiye'nde. İyi niyetimiz vardı ama iyi niyetimizi suistimal etti. İsrail'e gitme projemiz vardı; iptal, gitmeyeceğiz." ifadelerini kullandı.

ENERJİ ÇALIŞMALARI ASKIYA ALINDI

Bloomberg'in haberine göre; Türkiye, İsrail'le Doğu Akdeniz'de yürüttüğü doğal gaz arama faaliyetleri ile boru hattı çalışmaları askıya aldı.

İsrail'le Doğu Akdeniz'de yürütülen doğalgaz arama faaliyetleri ile boru hattı çalışmaları hakkında ikili görüşmelerde bulunmak için bu ülkeye gidecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar da programını iptal etti. Enerji arama çalışmaları şuan için iptal edildi.

Erdoğan konuştu borsa devre kesti gözler faiz kararında

Haftaya hızlı bir yükselişle başlayan Borsa İstanbul, dün Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsrail'e yönelik sert açıklamalarından sonra düşüşe geçti. Devre kesicilerin 4 dakika arayla iki defa çalıştığı borsa, günü yüzde 7,08 düşüşle 7,424 puandan tamamladı.

Birol BOZKURT

Borsa İstanbul, Kahramanmaraş depremlerinden sonra ilk defa devre kesti. Haftanın ilk iki gününde yüzde 6'dan fazla yükselen Borsa İstanbul, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Ak Parti grup toplantısında İsrail'e yönelik yaptığı sert açıklamaların da etkisiyle düşüşe geçti.

Erdoğan'ın açıklamalarının ardından Türkiye'nin, İsrail ile Akdeniz'de ortak enerji arama ve Avrupa'ya gaz ihracatı planlarını durdurduğuna yönelik haberler de endekste satışları hızlandırdı. Borsa İstanbul, BIST 100 endeksindeki kayıpların yüzde 7'yi aşmasıyla Endekse Bağlı Devre Kesici Sistemi'nin çalıştığını ve pay piyasasındaki tüm sıralarda işlemlerin geçici olarak 2. kez durdurulduğunu duyurdu.

Böylece BIST 100 endeksi, önceki kapanışa göre yüzde 7,08 değer kaybederek 7.424,97 puana geriledi. Endeks, gün içinde 8.084 puana kadar yükselmişti, ancak gelen haberlerin de etkisiyle bu seviyeyi koruyamadı. Merkez Bankası'nın bugün vereceği faiz kararının piyasaya destek olup olmayacağı takip edilecek. Borsa tarafında sert geri çekilmeler olsa da kur tarafında önemli bir oynaklık yaşanmadığı görüldü.

	 Endeksin 7430 seviyelerine gerilediğini görüyoruz. Bu düşüşü faiz kararı öncesi pazartesi ve salı hızlı yükselişin ardından bir miktar düzeltme olarak görüyoruz.
	 8.000 seviyesi yükseliş yönlü fiyatlanmaların momentum kazanması açısından önemli bir seviye olarak görüyoruz.
	 Riskli varlıklardan kaçış, tahvil faizlerindeki yükseliş ve dolar endeksindeki değer kazanımı altına girişin önünde engel oluşturuyor.

“Faiz kararı öncesi bir düzeltme olarak görülebilir”

Borsanın seçimlerden sonra neredeyse iki katına çıktığına dikkat çeken Ata Yatırım Genel Müdür Yardımcısı Cemal Demirtaş, “Mayıs ayından itibaren borsada başlayan ralli ile birlikte BIST-100 Endeksi 4.580 seviyelerinden 3 Ekim itibariyle 8.500 seviyelerinin üzerine ulaşmıştı.

Son 4 ayda yaşanan %85 civarında yükselişin ardından Ekim ayında mevcut seviyeleri sindirmeye çalışırken bugün itibariyle BIST-100 Endeksinin 7.424 seviyelerine gerilediğini görüyoruz. Bu düşüşü faiz kararı öncesi pazartesi ve salı hızlı yükselişin ardından bir miktar düzeltme olarak görüyoruz.

20 Ekim tarihi itibariyle açıklanmaya başlayan 3. çeyrek finansal sonuçlarının etkisiyle, Borsada yeniden hareketlenme olabileceğini düşünüyoruz. 12 aylık BIST-100 Endeks hedefimizi 11.000 seviyelerinde bu yılın sonu için ise kabaca 8.000-9.500 aralığında bir endeks aralığı düşünülebilir. Aşağı yönde risk olarak ise 7.000-7.500 aralığı telaffuz edilebilir” diye konuştu.

Borsada beklentiler ne yönde?

Borsa İstanbul’da uzun vadeli yönün pozitif olduğunu söyleyen Dinamik Yatırım Menkul Değerler Araştırma Uzmanı Ceyhun Yavaş, “Ancak endeksimizde kredili pozisyonların yoğun oluşu ve yükselen hisse fiyatlarıyla birlikte likiditenin kaybolması kar satışlarının bir miktar sert gerçekleşmesini sağladığı görüşündeyiz.

Bu tablo bozulmadığı takdirde Borsa İstanbul’da yönün bozulmayacağı görüşündeyiz. 8.000 seviyesi yükseliş yönlü fiyatlanmaların momentum kazanması açısından

önemli bir seviye olarak görüyoruz. Bu seviye üzerinde kalıcılık sağlanması halinde sırasıyla 8.400-8.500 ve 9.000 seviyelerini hedeflenebilir. Olası geri çekilmelerde ise 7.500 ve 7.400 desteklerini takip ediyor olacağız.

Yılın sonuna doğru seçimler öncesinde 500 baz puan daha faiz artışı TCMB tarafından gerçekleştirilebilir. Bu tek bir hamlede de olabilir parçalı bir şekilde de gerçekleştirilebilir. Bu konjonktürde yine de yılsonuna doğru jeopolitik riskler görülmediğini düşündüğümüzde ve kısa vadede 8.000 seviyesi üzerinde kalıcılık sağlanması halinde 9.000 seviyesi görülebileceği görüşündeyiz” ifadelerini kullandı.

“Savaş altının yolunu açıyor”

Altın tarafında da savaşın etkisiyle başlayan hareketlilik sürüyor. Kasım ayı ile altında jeopolitik risk başlığı ve dolayısıyla güvenli liman dediğimiz unsurun çalıştığının altını çizen Altın ve Para Piyasaları Uzmanı Şirin Sarı, “Rusya ve Ukrayna ile başlayan süreç şimdide Ortadoğu’da karşımıza çıktı. Diplomasi ile hala çözülebilecek ve kontrol altında olan bir süreçten bahsedebiliriz. Ama insani suç boyutunda olayların yaşanması savaşın yayılabileceği beklentisini de canlı tutuyor.

Özellikle farklı ülkelerden taraflar ortaya çıkacak mı, savaş ne kadar sürecek gibi birçok soru işareti var. İsrail’in savaş ilan ettiği günden bu güne kadar altın yüzde 8’in üstünde değer kazandı. Belki de yukarı tepkisinin daha güçlü olmasını bekleyebiliydik. Ama riskli varlıklardan kaçış, tahvil faizlerindeki yükseliş ve dolar endeksindeki değer kazanımı altına girişin önünde engel oluşturuyor.

FED ve Faiz politikalarına baktığımızda altını hala baskılayan ana neden olarak duruyor. Son haftalarda gelen verilere baktığımızda Tarım dışı istihdam, perakende satışlar, FED üyelerinin konuşmalarından faiz artırımının rafa kalktığını anlayabiliyoruz. Ama yine de faiz gündemi ötelenmiş değil. Teknik olarak ons altında 1.950 dolar seviyesi destek olarak, 2.000 seviyesi ise direnç olarak takip edilecek. 2.000 dolar seviyesinin üzerinde yeni zirveleri görebiliriz. Çünkü jeopolitik risk düşmesi Ukrayna - Rusya savaşı ile çoktan basıldı bile” dedi.

“Gram altının yolu daha uzun”

Gram altın tarafını da değerlendiren Şirin Sarı şunları söyledi; “Gram altında ise hem ons altın dolayısıyla hem de dolar ile yolu daha çok uzun. Bir kaç çarpıcı hesaplama yapmak gerekirse, ons altının 2100 dolar olması durumunda dolar 28 lira olsa bile gram altın 1880 TL, ons altının 2200 olması durumunda ise gramda 1970 TL seviyeleri görülebilir. Elinde altın bulunduranlar için bekleme zamanı iken, yeni altın alacaklar için TCMB faiz kararı ile gerileme ihtimali olan doların altında alım fırsatı yaratması mümkün olabilir. 1650 - 1700 TL ise gram altında güçlü bir destek bandı olarak takip edilebilir.”

SEB gelecek yıl TL’de kayda değer düşüş bekliyor

SEB Gelişmekte Olan Piyasalar (EM) Baş Stratejisti Erik Meyersson'a göre Türkiye'de enflasyonun yeni ekonomi yönetimine rağmen, siyasi kısıtlamalar nedeniyle, kurumTürk lirasında değer kaybının gelecek yıl sürmesini bekliyor. Kurumun Emerging Markets Explorer Ekim 2023 raporunda Türkiye ile ilgili bölümde, yerel seçimlerin yaklaşmasının, politika sıkılaştırmasının süre ve kapsamının daha sınırlı olacağı anlamına geldiği belirtildi ve "Liranın üzerindeki değer kaybı baskısı çoğunlukla piyasa dışı önlemlerle hafifletiliyor ancak gelecek yıl kayda değer bir değer kaybı yaşanacağını öngörüyoruz" denildi.

Joe Biden: 7 Ekim öncesine dönüş olmayacak

ABD Başkanı Joe Biden, İsrail - Filistin çatışmaları 19. gününde devam ederken ilk kez, "İsrail-Filistin arasında 7 Ekim'den önceki duruma dönüş olmayacak" ifadesini kullandı.

ABD Başkanı Joe Biden, Beyaz Saray'da Avustralya Başbakanı Anthony Albanese ile ortak basın toplantısı düzenledi.

Biden, Gazze'deki son duruma ilişkin olarak "Aşırı yerleşimciler Filistinlilere saldırıyor, durdurulmalılar. Batı Şeria'da yerleşimcilerin Filistinlilere saldırıları alarm verici" ifadesini kullandı.

İkili çözümden yana olduklarını bir kez daha tekrarlayan Biden, bu görüşlerinden ayrı olarak ilk kez 7 Ekim'den öncesine dönüş olmayacağını söyledi.

Biden, "İsrail-Filistin arasında 7 Ekim'den önceki duruma dönüş olmayacak" diye konuştu.

İrfan Donat

"Şekerin maliyeti 3-5 saatlik yolculuk sonunda yüzde 30 artıyor"

25 Ekim 2023 Çarşamba, 17:35

Bugün bir çiftçimizden önemli bir mesaj aldım.

Eskişehir'in Alpu ilçesinde tarımla uğraşan **Özer Çolpan**'dan bahsediyorum.

Alpu Ovası'nda 7 farklı köyde yaklaşık 13 bin dönüm arazide sulu ve kuru tarım yapan Özer Çolpan ve ailesi, piyasa şartlarını da gözeterek sezonuna göre **arpa**, buğday, **mısır**, ayçiçeği, **şeker mısırı**, nohut, **kuşyemi**, bal kabağı, **kavun**, karpuz, **lavanta** gibi pek çok ürün yetiştiriyor.

Özer Çolpan, gönderdiği mesajda söküm sezonu başlayan şeker pancarıyla ilgili önemli bilgiler paylaşıyor. Şekerin artan maliyetlerinde gözden kaçan noktaları ve çiftçinin üretimden neden koptuğunu özetleyen mesajını sizlerle paylaşıyorum:

"İrfan Bey merhaba,

Bugün sizi acı bir gerçek hakkında bilgilendirmek isterim.

Şu anda çok hızlı bir şekilde pancar söküm sezonu başlamış durumda. Ancak garip bir şekilde **Konya'da** üretilen pancar **Eskişehir Şeker Fabrikasına** geliyor. **Eskişehir'de** üretilen pancar da **Susurluk Şeker Fabrikasına** gidiyor.

Ama işin acı tarafı burada ortaya çıkıyor: NAKLİYE... Bugün **1.855 TL** olan bir ton pancar fiyatı **600-700 TL** arasında değişen nakliye fiyatıyla bir anda **2.400-2.500 TL** gibi bir fiyata fabrika kapısından içeriye giriyor.

Üretici Şubat-Mart aylarından başlayan üretim sürecinde ürettiği malın yüzde 30 gibi bir rakama yaklaşan nakliye fiyatları karşısında sadece acı acı gülümsüyor.

Burada hesapsızlık mı yoksa başka hesaplar mı var bilmiyorum ama bu işin sonucunda kaybeden öncelikle üretici daha sonrada tüketici maalesef.

Bu noktada bir kere daha vurgulamak istediğim nokta iş sadece üretim planlamasıyla bitmiyor. Üretici **Susurluk'ta pancar ekmiyorsa** bunun bir sebebi var. Ya da Üretici **Konya'da pancar ekiyorsa** bunun da bir sebebi var. Aslında gerçek, bizlerin sahip olmadığımız en önemli kaynakları (**Akaryakıt ve zaman**) hoyratça harcamamızdan başka bir şey değil.

Yine gözden kaçırdığımız bir diğer nokta ise üreticilerimizin ürettikleri pancarın parasını son pancar fabrikaya teslim edildikten **60 gün sonra** almaları. Ama burada dikkatlerden kaçan nokta Eylül ya da Ekim ayında pancarını teslim eden üretici ile Aralık sonunda teslim eden üreticilerin paralarını Şubat sonu, Mart başı gibi almaları. Buradaki ortalama süreye 3 ay dersek üreticilerimiz maalesef ülkemizde bulunan **enflasyonun yükünü** yine omuzlarına alarak üretime devam etmeye çalışıyor. Burada yaklaşık **yüzde 15-20 arası paranın değer kaybı** söz konusu. Sonuçta üreticilerimizin bu parayı önümüzdeki sezonun üretimi için ihtiyaç duyacağı gübre-tohum-ilaç-akaryakıt temini için kullanacağını göz ardı etmemeliyiz. Sizin de yazılarınızda belirttiğiniz gibi üreticinin enflasyonu yükseliyor ama elimizden bir şey gelmiyor. Maliyetler düşmeden enflasyonu düşürmemiz maalesef mümkün değil.

Biz üretimi arttırarak üreticinin ucuza ürün tüketmesini sağlamak isterken, yapılan yanlış planlama ve politikalar sonucunda bütün ümitleri bir başka bahara bırakmayı alışkanlık haline getiriyoruz. Öncelikle girdiler konusunda üreticilerimizi korumalıyız ki üretimin enflasyonu düşsün.

İleride tarımsal üretim planlaması üzerine çok konuşacağız ama **tarımsal üretim planlamasının temelinin üreticilerin ürettikleri her üründe birim alanda belli bir bant aralığında para kazanmasını** odağına oturtmamız gerektiğini asla unutmamalıyız.

Buğday, mısır, ayçiçeği, pancar fiyatları belirlenirken dünya fiyatları baz alınarak fiyatlar belirleniyor elbette. Ancak yukarıda belirttiğim nakliye faktörü gibi faktörler maalesef biz üretici ve tüketicilerin karşısındaki en büyük problem. Çünkü tarlada yaklaşık 8-10 ay gibi bir sürede üretilen bir ürünün maliyeti 3-5 saatlik bir yolculuk sonucunda yüzde 30 artıyor. Burada bir yanlış var ve hepimizin iyiliği için bu yanlışın en kısa zaman da düzeltilmesi gerekiyor.

İyi günler, iyi çalışmalar..."

26.10.2023

Özer Çolpan'ın mesajı bu şekilde...

Bu arada şu notu da düşelim...

Önceki yıllarda Özer Çolpan'ın yetiştirdiği tarımsal ürünler arasında şeker pancarı da varmış.

Ama artık yok...

Gerekçesini ise şöyle özetliyor Özer Çolpan: "Ben pancar ekmeği bıraktım İrfan Bey... Çünkü bu maliyetlerle kurtarmıyor. 16 polar pancar fiyatı 1.855 TL. Her polar 115 TL... Verim çok aldığınızda polar düşüyor. Ayrıca her kamyonunda yüzde 4-8 arası fire kesintisi yapıyor fabrika. Bunları topladığınızda fiyat ton başına 1.500 TL'nin altına düşüyor. Ayrıca pancar çok su istiyor ve bizim bölgemizde artık su sıkıntısı ciddi olarak başladı. Ayrıca bu enflasyonist dönemde paranın geç ödenmesi de cabası..."

Çiftçimizin mesajı bu şekilde...

Sizlerle de paylaşıp, kayıtlara geçsin istedim...

Geçerliliği yarım gün olan bir yazı...

Alaattin AKTAŞ

26 Ekim 2023 Perşembe

Evet, yarım gün; çünkü bu yazının saat 14.00'ten sonra hiçbir anlamı kalmayacak. Merkez Bankası saat 14.00'te politika faizi konusunda nasıl bir karar alındığını açıklayacak ve durum netleşecek.

Göreceğiz; politika faizi sabit mi tutulacak, cimrilik edilecek ve küçük bir artışla mı yetinilecek, ağırlıklı beklenti doğrultusunda 5 puanlık bir artış mı yapılacak, yoksa olması gereken ama sürpriz sayılabilecek bir kararla 5 puandan fazla bir artışa mı gidilecek...

Hangi durumda neler olabileceği daha önce defalarca yazıldı, çizildi; bu köşede biz de yazdık.

Ama şu soruyu bir kez daha gündeme getirmek gerekir.

Politika faizi niye artırılıyor?

Tek amaç hep dile getirildiği gibi enflasyonla mücadele mi, yoksa enflasyonun yanı sıra yabancı yatırımcı çekebilmek için uygun ortam oluşturulmaya mı çalışılıyor?

Ama mevcut oran da, bugün belirlenecek oran da (çok büyük bir sürprize imza atılarak rekor bir artışa gidilmezse), bu iki amaca da hizmet etmiyor.

Yüzde 30'lardaki bir faiz ve buna göre oluşan mevduat faizi Türk parasının enflasyon karşısında güçlü durabilmesine, TL'nin getirisinin enflasyonun üstünde oluşmasına yetmiyor, yeteyeğe de benzemiyor. Türk parasının getirisi en iyi olasılıkla bir yıl boyunca negatif seyredecek, bu belli.

Diğer taraftan faiz artırılıyor ama enflasyonun düştüğü de yok. Acaba "Farkında değilsiniz, biz faizi artırmamak enflasyon nerelere giderdi" diye mi düşünüyorsunuz?

O klasik söylem!

Çok klasik hale gelen bir söylem vardır; genellikle bir sorun karşısında çaresiz kalan ve dikkatleri başka yöne çekmek isteyen politikacılar kullanır:

“Her zamankinden daha çok birlik ve beraberliğe ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde...” Bu söz yarın da söyleneceğine göre demek ki bugün için ihtiyaç duyulan birlik ve beraberlik aslında her zamankinden daha çok değildir! Çünkü yarın daha fazlasına ihtiyaç duyulacaktır.

Bu sözün Merkez Bankası’yla ne ilgisi mi var?

Para Politikası Kurulu’nun her toplantı açıklamasında (muhtemelen bugün de göreceğiz) **“Enflasyon görünümünde belirgin iyileşme sağlanana kadar parasal sıkılaştırma gerektiği zamanda ve gerektiği ölçüde kademeli olarak güçlendirilecektir”** deniliyor.

Parasal sıkılaştırma her ay biraz daha güçlendirildiğine göre, demek ki bu ihtiyaç giderek artıyor.

Haziranda parasal sıkılaştırma için yüzde 15 düzeyinde bir politika faizi yeterli bulundu; bakıldı olmadı temmuzda yüzde 17.5 tercih edildi; ağustosta yüzde 25’te karar kılındı; eylülde daha da sıkılaştırma ihtiyacı doğdu ve faiz yüzde 30’a çıkarıldı.

Sıkılaştırma ihtiyacı bir türlü bitmiyor. Hani neredeyse söylenen şu:

“Her zamankinden daha çok sıkılaştırmaya ihtiyaç duyduğumuz şu aylarda...”

Başta şöyle yüklü bir sıkılaştırma yapsaydık daha iyi değil miydi?

Üstelik döviz girişi için de yetmiyor

Belirlenen politika faizi ve buna göre oluşan tahvil faizleri yabancı yatırımcı için yeterli olmuyor. İşte bir aydır yüzde 30 faiz uygulandı, Türkiye’nin ikinci el tahvil faizi yüzde 25 dolayında ve bu oranlar yabancı yatırımcının Türkiye’ye ilgi göstermesini sağlayamadı.

Hangi oran bir ilgi doğurabilir bilinmez ama bunun yüzde 30’lar olmadığı ortada.

Ama belki ekonomi yönetimi yabancıların gelip tahvil almasından umudu tümünden kesmiş ve bankaların yurt dışından borçlanmasına ve o şekilde elde edilen dövizin Merkez Bankası’na devrine, çarkın da böyle döndürülmesine bel bağlamıştır, kim bilir...

Abdulkadir Selvi

Erdoğan'dan dünyaya Filistin resti

AK Parti MYK toplantısında, Gazze'de yaşanan katliam gündeme gelince, Cumhurbaşkanı Erdoğan grup toplantısında önemli açıklamalar yapacağını söyleyince daha bir dikkat kesildim.

İsrail'in, Gazze saldırısı başlayınca Erdoğan, itidal tavsiye etmişti. Gazze saldırılarının başladığı 7 Ekim tarihinden bu yana da ateşkesin sağlanması, Gazze'de yaşanan soykırımın durması için olağanüstü bir çaba gösteriyor. Şimdiye kadar tam 25 devlet ve hükümet başkanıyla görüştü.

“EY İSRAİL”

Ama daha önce sabır taşı çatlamak üzere demiştim. Erdoğan için “Ey İsrail” deme günleri yaklaşıyor, diye uyarmıştım. İşte o gün geldi. Erdoğan, Erdoğan'dan beklenen konuşmayı yaptı.

AK Parti grubu da farklı bir havadaydı. Gazze'nin havası yansımıştı. Nasıl yansımasın? İsrail günde 400 kişiyi katlediyor, bu saatte 16 kişinin ölmesi demek. Bunlar cephede savaşan asker değil, çoğunluğunu çocuklar ve kadınların oluşturduğu masum siviller.

FİLİSTİN VİDEOSU

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasının Filistin'le ilgili bölümüne geldiğinde, “Filistin davasını ve bizim bu davaya nasıl sahip çıktığımızı şöyle kısaca bir hatırlayalım” deyip, “Filistin Davası” isimli video ekranda gözükünce milletvekilleri pür dikkat kesildi. İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un bizzat emek verdiği video, Erdoğan'ın Filistin davasını çok yansıtıyordu. Videoda Erdoğan'ın, Davos'ta Şimon Peres'e, “One Minute” çektiği bölüm gösterilince salondan alkışlar yükseldi. Cumhurbaşkanı'nın BM Genel Kurulu'nda; Filistin'in haritasını gösterdiği bölüme gelince salondan, “Allah razı olsun Reis” sesleri duyuldu.

İNSANİ PENCEREDEN

Erdoğan, Filistin davasına hayatını koymuş bir devlet başkanı. Önce Filistin meselesine nereden baktığını anlattı.

“Evet, Filistin meselesine biz hep öncelikle insan penceresinden baktık.

Diğer bölgelerde olduğu gibi burada da insanı, insan hayatını ve insanı insan yapan kadim değerleri savunduk.

7 Ekim’den bu yana krizin daha fazla büyümemesi için elimizden gelen her türlü çabayı gösterdik, gösteriyoruz” dedi.

İSRAİL DEVLETİ İLE SORUNUMUZ YOK

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Hamas’ın sivillere yönelik yaptıklarını da onaylamamıştı. Ama İsrail’in soykırıma varan katliamına da sessiz kalmadı. Bunu yaparken, İsrail devleti ile olan ilişkilerimizin çerçevesini de çizdi.

“Kim yaparsa yapsın, İsrailli siviller dahil, sivilleri hedef alan eylemleri asla mazur görmediğimizi açıkça ifade ettik.

Bu ilkeli duruşumuzu dün olduğu gibi bugün de sürdürüyoruz.

İsrail devletiyle bir sorunumuz yok, ama İsrail’in uyguladığı vahşeti, devlet yerine örgüt gibi hareket etme tarzını asla tasvip etmedik, etmeyeceğiz” diye konuştu.

BİZİM BORCUMUZ YOK

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın konuşmasının bazı bölümlerinde milletvekilleri ayağa kalkarak alkışladılar.

Erdoğan, İsrail’i devlet gibi davranmamakla, bir örgüt gibi hareket etmekle suçlamıştı. Haklı da çıktı. Bu kez de “Ey İsrail sen bir örgüt olabilirsin, çünkü Batı’nın sana borcu çok. Ama Türkiye’nin sana borcu yok” deyince milletvekilleri ayakta alkışladılar. İkinci Dünya Savaşı’nda 4 milyon Yahudi’yi katledenler, bu katliama seyirci kalanlar, borçlarını Filistin üzerinden ödedi. Ama o zaman bizim diplomatlarımız Yahudileri katliamdan kurtarmak için çaba gösteriyordu. Bizim borcumuz yok. Alnımız açık. Elimizde kan yok. O nedenle bunu söylemek hakkımız.

İSRAİL’E TARİHİ UYARI

İsrail kuruluşundan bu yana bulunduğu coğrafya ile barış içinde yaşamak yerine ABD’den ve Batı dünyasından aldığı güçle hep savaşı ve katliam yapmayı tercih etti. Düşmanlık tohumları ekti, düşmanlık buldu. Ama dünya bir günlük değil ki...

500 YIL ÖNCE OLDUĞU GİBİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan İsrail'e bunu hatırlattı. "İsrail yönetimi güvenliği 10 bin kilometre ötede değil, Türkiye başta olmak üzere bölgesindeki komşularında aramalıdır. Bugün sırtını dayayarak efelendiği güçler, yarın kendi evlerindeki yangını söndürmek için pılsını pırtısını toplayıp gittiğinde, İsrail halkının güven ve merhamet arayacağı ilk yer, tıpkı 500 yıl önce olduğu gibi yine Türkiye olacaktır" dedi. 500 yıl önce olduğu gibi, bugün de yarın da sığınacak güvenli bir liman ararsanız Türk milleti burada.

HAMAS

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasından üzerinde durulacak noktalardan biri de Hamas'la ilgili sözleriydi. Erdoğan, "Tüm Batı, Hamas'ı bir terör örgütü olarak görüyor. Hamas terör örgütü değil, topraklarını ve vatandaşlarını koruma mücadelesi veren bir kurtuluş ve mücahitler grubudur" dedi.

ERDOĞAN: İSRAİL'E GİTME PROJEMİZ İPTAL

İsrail'le ilişkilerimiz normalleşme sürecine girmişti. Ama İsrail'in, Gazze'de yaptığı katliam tekrar başa dönülmesine yol açtı. Erdoğan, "Ben hayatımda bir kere Netanyahu denen adamın elini sıktım. Türkevi'nde, Amerika'da. İyi niyetimiz vardı. Onu suistimal etti. İsrail'e gitme projemiz vardı, iptal, gitmeyeceğiz. İyi niyetle devam etmiş olsaydı münasebetlerimiz farklı olabilirdi. O da olmayacak. Çünkü iyi niyetimizi suiistimal ettiler" deme durumunda kaldı.

ŞİİRLER

Bizde şairler; Kudüs yazar, Filistin yazar... Nâzım Hikmet gibi "Çocuklar ölmesin" der. Nuri Pakdil, Kudüs âşığıdır. Akif İnan Filistin şairidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Nâzım Hikmet'le, "ÇOCUKLARA KIYMAYIN EFENDİLER" dedi.

Gazze'ye gökten atom bombası büyüklüğünde bombaların yağdığı bir sırada "BULUTLAR ADAM ÖLDÜRMESİN" diye seslendi. Abdurrahim Karakoç'la, "CAN SIKMAYA YETİYOR CANLI KALMIŞ ÖLÜLER" diye isyan etti. Akif İnan'ın dizelerinden, "Mescid-i Aksa'yı gördüm düşümde...Bir çocuk gibiydi ve ağlıyordu" derken hüznüydü. Nasıl olmasın ki?

ÖNERİLER

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın duygusal olduğunu zannetmeyin. Gazzeli çocukların vahşice katliamı karşısında gözyaşı döktüğünden kuşku yok. Öldüğü zaman tanınsın diye çocukların isimleri kollarına yazılıyor.

Bu vahşetin ötesi var mı? Ama Erdoğan bir devlet adamı. Savaşın bitmesi ve barışın tesisi için önerilerini sıraladı. İlk başta da ateşkesin sağlanmasını önerdi. Katliamlarını devam ettirmesi için İsrail'e sınırsız destek veren medeni Batı'ya rağmen Erdoğan "Barış" dedi.

Esfender KORKMAZ

Dışarıda itibar kaybettik

Mehmet Şimşek Avrupa'da ve Körfez ülkelerinde para turuna çıktı. Küresel yabancı yatırım sermayesi gidecek güvenli ülke ararken, hükûmetin ülke ülke dolaşıp para bulmaya çalışması, bugüne kadar yapılan yanlışlara ilave yeni bir yanlıştır.

Dahası ülke ülke dolaşıp para aramak ters teper; çünkü bu uygulama aynı zamanda ülkenin ne kadar zor durumda olduğunu gösterir. Yabancı sermayeyi ürkütür. Dış borç şartlarını ağırlaştırır. En ağırı da itibar kaybederiz.

Öte yandan; Sayın Cumhurbaşkanı saraylar ve lüks harcamalar için, itibardan tasarruf olmaz diyor. Sarayları satıp döviz sağlasak da milletin itibarını korusak daha doğru olmaz mı? Asıl itibar ele muhtaç olmadan yaşamak değil mi?

IMF ile stand by yapmayı itibar kaybı olarak gören bir yönetimin, kapı kapı dolaşıp para bulmaya çalışması, hangi itibara uyar?

Türkiye için akılcı yol, doğrudan yabancı yatırım sermayesi çekmektir.

Türkiye'ye doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişi her zaman sınırlı oldu. Çünkü bizim ekonomi dün de bugün de, dünyanın en kırılgan ekonomisi olarak ilan edildi.

Yabancı sermaye olarak da, portföy yatırımları girişi oldu. Sıcak para da dediğimiz bu para, hızlı girip çıktığı için ekonomiyi daha kırılgan yaptı. Ayrıca 2012 yılına kadar döviz arzını artırdı. TL değerli oldu. Bu nedenle üretim ithal girdiye bağımlı hâle geldi.

O yıllarda ben, sıcak paraya sınırlı bir kontrol getirelim ki, doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelsin diye çok yazdım, Meclis'te ve partide çok konuştum ama herkes sıcak para serabına kapılmıştı. Tartışılmadı bile.

Bugün eksi reel faiz nedeni ile mevduatta yabancı yatırım sermayesi kalmadı. Portföy yatırımları da çıkıyor. Söz gelimi borsada yabancı payı yüzde 60'tan yüzde 31'e geriledi. Sadece 2023'ün ilk sekiz ayında borsa endeksinin artmasıyla 1 milyara yakın bir giriş oldu.

Uluslararası sermaye Çin'den çıkıyor. Savaşlar da sermaye hareketlerini sınırladı. Yine de bizim doğrudan yabancı yatırım sermayesi çekecek potansiyelimiz var.

Yapmamız gerekenler;

Demokrasiye, hukukun üstünlüğüne, yargı bağımsızlığına dönmezsek, Anayasanın istediği mülkiyet güvencesine uymazsak, yabancı yatırım sermayesi gelmez, şimdi olduğu gibi yerli sermaye de dışarıda yatırım yapar.

AB'ye girmezsek bile, AB müktesebatını tamamlamamız gerekir.

IMF ile stand by yapmazsak bile, 3 yıllık bir istikrar programı yapmalıyız ve IMF'den ucuz kredi almalıyız. AB ve program yabancı yatırım sermayesi için çıpa olur.

Sıcak paraya kısmi kontrol getirmeliyiz. Çünkü spekülatif sıcak para girişi olduğu ekonomilere doğrudan yabancı yatırım sermayesi girmiyor.

Faizleri reel faiz seviyesine çıkarmalıyız.

İthal girdi ikame yatırımlarına yüksek teşvik vermeliyiz.

Millî dış ticaret politikamız olmalı... Söz gelimi Çin'e karşı kota ve vergi uygulamalıyız.

Nihayet dış politika da ekonomiyi etkiliyor. Ülke çıkarını ve refahını gözetecek akılcı politikalar uygulamalıyız. **İsrail'e karşı önce ben giderim, vuralım-kralım gibi hamasi sözler, dışarıda bizim için kabile devleti imajı yaratıyor, itibarımız zedeleniyor.**

İbrahim Kahveci

Seçim vaatleri köprüyü geçene kadar

Önce şu sloganımı tekrar edeyim:

-Ne diyorlarsa tam tersini yapıyorlar

ya da

-Ne yapıyorlarsa tam tersini söylüyorlar

Haziran **2018 seçimlerinde** ‘dini bayramlarda’ Özal ve Demirel dönemlerinde yapılan otoyol ve köprülerin bedava olması, buna karşılık Erdoğan döneminde yapılan Hazine garantili otoyol ve köprülerin paralı olması çok tartışılmıştı.

İslami değerleri her alanda kullanan AK Parti’nin İslami Bayramlarda kendi otoyol ve köprülerinin paralı olmasını bir türlü izah edemiyordu. Ve sonunda Erdoğan “ha, seçimden sonra biz de bu otoyol ve köprülerin dini bayramlarda bedava olmasına bakacağız” dedi.

Ama seçimi aldıktan sonra bir daha bu sözünü hiç aklına getirmede ve her İslami Bayramda Erdoğan döneminde yapılan Hazine garantili köprü ve otoyollar ücretli olmaya devam etti.

Peki, vatandaş bu sözün yerine getirilmemesini ve Hazine garantili müteahhitlere milyarlarca doların Hazine’den ödenmesini hiç dert etti mi? Seçim sonuçlarına bakarsak vereceğimiz cevap HAYIR...

Nitekim bu Mayıs 2023 seçimlerinden hemen sonra 7 Haziran 2013 günü “Köprülere zam ne zaman..!” başlığında yazı yazmıştım.

Yazının ana konusu şuydu: “Millet seçimlerde zamlara-fakirliğe onay verdi ise ve zamlar ve vergiler peş peşe geliyorsa bir an önce köprü ve otoyolların zamlarını yapabilirsiniz”.

Ama düne kadar bunu yapmadılar.

Hatta bu Mayıs seçimlerinde **“Bu yıl köprü ve otoyollara zam yapılmayacak”** vaadine rağmen dün zamlar açıklandı.

(Otomobiller için)

Buna göre İstanbul'daki Boğaz Köprüleri tek yönde 15,0 TL ve çift yönde 30,0 TL geçiş ücreti ödemiş olacaktı.

Osmangazi Köprüsü ise 290,0 TL geçiş ücretine çıkartılmıştı. YSS Köprüsünde ise geçiş ücreti 35,0 TL olurken Çanakkale Köprüsü ücreti 295 liracık oluyordu. Tahmin edebileceğiniz gibi bu köprülerin bağlantı ve devam otoyolların da benzer şekilde fiyatları artırılmıştı.

Ama dün birden akıllarına seçimde verdikleri söz geldi ve zamları yeni yıla ertelediler.

Bence buna hiç gerek yoktu. Çünkü 2018 seçimlerinde verdikleri “İSLAMİ BAYRAMLAR” sözü tutulmadı ve bunu sorgulamak kimsenin aklına gelmedi.

İşin gerçeği aslında başka. Yani Millet bu zamlar yapılsa da yapılmasa da zaten bu paraları ödüyor.

Hazine garantili müteahhitler hiçbir şekilde gelirlerinden olmuyor.

Hatta açıklanan zam miktarları ile müteahhitlere ödenen ücretler çok daha farklı. Mesela Osmangazi Köprüsü geçiş ücreti 290 lira olsaydı da Millet bu ücreti Hazine üzerinden 1.416 lira olarak zaten ödüyor. (Prof. Dr. Uğur Emek hesapladı)

Yani burada sadece doğrudan ödemeler ertelenmiş oldu. Dolaylı ödemelerde zamlar geçerli ve müteahhitler bu paraları yılda 2-4 kez alıyorlar.

O zaman neden zamlar ertelendi?

Hatta şunu da soralım: Haziran 2018 seçimlerinde Dini Bayramlar için verilen söze ne oldu?

Millet oyunu vermiş ve her şartta Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı yüzde 52 ile 3. defa iktidarda tutmuştur.

26.10.2023

Rasyonel politikaya göre bütün milletin ödemesi yerine o yolları ve köprüleri kullananların daha yüksek ücret ödemesi gerekirdi.

Ama ertelediler...

Sadece bir kaç ay sonra ödenecek bu yüksek fiyatlı ücretler... Çünkü tabiri caiz ise 'cin şişeden çıktı'...

En azından olması gereken en alt limit fiyatlar açıklandı.

Bir kaç ay daha sabredin ve o zamları ödeyelim. Hatta daha iyi bir zam oranı için önümüzdeki yerel seçimlerde adayın kim olduğuna bakmadan AK Parti'li tüm adaylara oy verilsin ki zamları daha rahat şekilde uygulayabilsinler.

Hiç kasmaya gerek yok... O zamlar yapılacak ve Millet bu fiyatları ödeyecek.

Az sonra...